

सम्पादकीय

साक्षरताको खाँचो

मानव सभ्यताको विकासक्रममा 'साक्षरता' को परिभाषा निरन्तर विकसित हुँदै आएको छ। विगतमा अक्षर चिन्ने, पढ्न र लेख्न जान्ने व्यक्तिलाई 'साक्षर' भनिन्थ्यो। अहिले प्रविधिको द्रुत विकासले यो परम्परागत परिभाषालाई चुनौती दिएको छ। आजको युगमा प्रविधि हाम्रो दैनिक जीवनको अभिन्न अंग बनिसकेको छ। स्मार्टफोनदेखि स्मार्ट घरसम्म, प्रविधिले हाम्रो जीवनशैलीलाई पूर्ण रूपमा रूपान्तरण गरिरहेको छ। यसैले, अब साक्षरताको परिभाषा पनि बदलिएको छ। पढ्न-लेख्न जानेर मात्र पुग्दैन, प्रविधिमा साक्षर बन्नु अपरिहार्य भएको छ।

आगामी दिनहरूमा एआई साक्षरता आवश्यकता मात्र होइन, अनिवार्य बन्ने अवस्था सिर्जना हुँदैछ। अबको जमानामा साँचो साक्षरता भन्नाले डिजिटल र कृत्रिम बुद्धिकताको उपयोग गर्नसक्ने क्षमतालाई मानिनेछ। जसरी विगतमा हाम्रा पुर्खाहरू साक्षर नहुँदा पीडा भोग्नुपर्थ्यो, त्यसैगरी अहिलेका युवापुस्ता एआई साक्षर नबन्दा आगामी केही वर्षमै रोजगारी, शिक्षा र सूचनाका नयाँ ढोकाहरूबाट वञ्चित हुनेछन्।

मानव जाति मात्र यस्तो प्राणी थियो जसमा सिक्ने, बुझ्ने, सोच्ने, विचार गर्ने र निर्णय गर्ने क्षमता थियो। यही क्षमताका कारण मानव सभ्यताले आजको स्वरूप प्राप्त गरेको हो। जब मानिसमा रहेको यही क्षमतालाई मेसिनले अनुकरण गरी मानिसले जस्तै सोच्ने, बुझ्ने, विचार गर्ने र आफै निर्णय गर्न सक्ने बनाइयो।

क्यानडाको पूर्व रेडियो पत्रकार इमान सोलोमनलाई 'एआई मन्त्री' बनाएको घटनाले विकसित राष्ट्रहरूले एआईलाई कति गम्भीरताका साथ लिएका छन् भन्ने स्पष्ट पाउँछ। नेपालमा पनि हालै प्रस्तुत बजेटमा एआईलाई सम्बोधन गरिएको छ।

हाम्रो मोबाइल, अफिस, गाडी र घरहरूसम्म एआई समावेश भइसकेको छ। हामी जानेर वा नजानेर एआईको प्रयोग गरिरहेका छौं। केही समयमै एआई हाम्रो जीवनको अभिन्न अंग बन्दैछ। एआईको नयाँनयाँ आविस्कारले संसारसँग हाम्रो अन्तरक्रियाको तरिका नै परिवर्तन गरिदिएको छ। शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, कृषि, पर्यटन, प्रशासन, मनोरञ्जन, सुरक्षा लगभग हरेक क्षेत्रमा एआईको प्रयोग तीव्र गतिमा बढिरहेको छ। यसको सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष यो हो कि यसले मानवले महिनौं लगाएर गर्न नसक्ने काम मिनेटमै सम्पन्न गरिदिन्छ।

एआईले स्वास्थ्य क्षेत्रमा अभूतपूर्व क्रान्ति ल्याइरहेको छ। कोरोना भ्याक्सिनको तीव्र विकासमा एआईको भूमिका महत्वपूर्ण थियो। बेलायतमा मुटु रोग चाँडै पत्ता लगाउन र मधुमेहको स्तर स्वचालित रूपमा नियन्त्रण गर्न एआईको प्रयोग भइरहेको छ। क्यान्सरलगायतका असाध्य रोगहरूको निदान र उपचारमा पनि एआईले चिकित्सकहरूलाई सशक्त साथ दिइरहेको छ।

चालकविहीन कारहरू अहिले विश्वभरका सडकहरूमा गुडिरहेका छन्। गुगल जस्ता कम्पनीहरूले पनि चालकविहीन सवारीसाधनको विकासमा ठूलो लगानी गरिरहेका छन्। यसले यातायात प्रणालीलाई सुरक्षित र प्रभावकारी बनाउने सम्भावना बोकेको छ।

पाठक वर्गमा अनुरोध

धादिङ जिल्लाबाट प्रकाशन हुँदै आएको धादिङ जिल्लाको पहिलो राष्ट्रिय दैनिक पत्रिका "प्रत्युष राष्ट्रिय दैनिक" तपाईंलाई कस्तो लाग्दैछ? तपाईंहरूको सल्लाह, सुझावको लागि अपेक्षा गर्दछौं। तपाईंहरूको लेख, रचना, प्रकाशन गर्नुपर्ने सूचना तथा विज्ञापन भए हामीलाई ईमेल मार्फत पठाउन सक्नु हुनेछ। तपाईंहरूले पठाउनुभएको लेख रचनालाई प्राथमिकताको साथ प्रकाशन गर्नेछौं।

नीलकण्ठ -३, धादिङबेसी,
फोन ०१०-५२१४३०, ९८५१९२०८५०
Email : pratyushdainik@gmail.com

सर्वविदितै छ, जीवनमा आँखाको महत्व अवर्णनीय छ। जीवन र जगत् देख्नका लागि अत्यावश्यक आँखाको हाम्रो जीवनमा सर्वोपरि महत्व छ।

आँखा अत्यन्त सम्वेदनशील अङ्ग पनि हो, यसको हेरचाह र रक्षाका सन्दर्भमा उच्च सम्वेदनशीलता अपनाउन आवश्यक छ। पछिल्लो समय साना बालबालिकादेखि वयस्क र वृद्धावस्थाका मानिसले मोबाइल, कम्प्युटर र टिभीको प्रयोग अधिक गरेसँगै आँखामा अनेक समस्या आउने गरेको छ। उद्योग, कलकारखाना, कृषिलगायत विभिन्न क्षेत्रमा काम गर्ने व्यक्ति तथा खेलाडीले आँखामा हुने चोटपटकको समयमै आवश्यक सावधानी र उपचार नगर्दा जीवनभर अन्धकारमा वस्नुपर्ने हुन्छ। कतिपय रोगका विरामीले पनि आँखाको स्वास्थ्यमा ध्यान दिनुपर्ने हुन्छ।

यी विभिन्न अवस्थामा कसरी आँखालाई सुरक्षित र दृष्टि शक्तिलाई कायमै राख्न सकिन्छ, भन्नेबारेमा यसलेखमा केही सावधानीका उपायका बारेमा उल्लेख गरिएको छ। लामो समयसम्म मोबाइल, कम्प्युटर र टिभीको स्क्रिन हेर्दा आँखा थक्ने, पोल्ने र टाउको दुख्ने समस्या हुने हुँदा २०-२०-२० नियम अपनाउन सकिन्छ, अर्थात् हरेक २० मिनेट, २० फिट टाढाको वस्तु २० सेकेन्डका लागि हेर्ने बानी बसाल्न सकिन्छ। साथै, स्क्रिन आँखाबाट एकहात टाढा राख्ने, धेरै चम्किलो स्क्रिन प्रयोग नगर्ने, अँध्यारोमा मोबाइल प्रयोग गर्नुहुँदैन। त्यस्तै घाम, धुलो र धुवाँबाट जोगिनुपर्छ, घाममा निस्कँदा धुप चस्मा वा टोपी लगाउँदा आँखालाई दबाव पार्दैन। फलाम वेल्डिङको उज्यालो र घामलाई नाङ्गो आँखाले हर्दा पनि आँखाको दृश्य शक्ति ह्रास हुन्छ।

धुलो हुने ठाउँमा काम गर्नुपर्दा आँखाको सुरक्षाका लागि सुरक्षात्मक चस्मा लगाउनुपर्ने हुन्छ। सामान्यतः दिनमा एक-दुई पटक सफा पानीले अनुहार र आँखा पखाल्ने बानीले आँखामा धुलो, धुवाँको सङ्क्रमण हुन पाउँदैन। आँखा पोल्थ्यो वा धुलो पर्थ्यो भने धेरैले हात वा अन्य कुनै वस्तुले मिच्ने वा घोट्ने गर्छन्। यसो गर्नु हुँदैन, सफा पानीले विस्तारै पखाल्नुपर्छ। सफा पानीले सफा हात वा नरम कपडाले आँखा सफा गर्नुपर्छ। पढ्दा वा लेख्दा सही बत्ती प्रयोग गरिएमा आँखालाई बोझ पर्दैन। धेरै तेज वा धमिलो नभएको बत्तीमा पढ्दा वा लेख्दा पर्याप्त प्रकाश हुनुपर्छ। सुतिरहेका अवस्थामा वा सवारीसाधन हिँड्दा पढ्न वा मोबाइल चलाउने राम्रो होइन। आँखा थाकेपछि आराम दिनुपर्छ। आँखालाई आराम दिन दैनिक सात-आठ घण्टा सुत्नुपर्छ। लामो समय काम गरेपछि केही मिनेटका लागि आँखालाई बन्द गरेर विश्राम दिनुपर्छ।

आँखाको स्वास्थ्यका लागि केही गलत बानी त्याग्नुपर्छ। अन्य स्वास्थ्यको जस्तै आँखाको स्वास्थ्यका लागि पनि धुमपानको आदत हुनुहुँदैन। यसले आँखाको नसामा असर गर्छ। रक्सीको सेवनले आँखालाई सुक्खा र कमजोर बनाउने हुँदा यसबाट टाढै बस्नु राम्रो हुन्छ। आँखा विभाउने वा पोल्नेवित्तिकै डाक्टरको सल्लाहबिना नै आइ-ड्रपलगायत आँखाको औषधि प्रयोग गर्नुहुँदैन।

आँखाको स्वास्थ्यका लागि दुई वर्षमा एकपटक परीक्षण आँखाको जाँच गराउने गर्नुपर्छ। दृष्टि धमिलो देखिएमा, आँखा दुखेमा, रातोपन बढेमा वा पानी आउने गरेमा, राति देख्न गाह्रो भएमा, दृष्टि अचानक घटेमा तुरुन्तै नेत्र चिकित्सक कहाँ जानुपर्छ।

बालबालिकाको आँखाको स्वास्थ्य बालबालिकालाई गाजर सागपात, अण्डा, दूध, आँप, कागती, गोलभेंडा, माछाजस्ता स्वस्थ खाना खुवाउनुका साथै पर्याप्त पानी पिउन प्रेरित गर्नुपर्छ। भिटामिन ए, सी र ई युक्त खानेकुराले आँखालाई बलियो र स्वस्थ राख्न मद्दत गर्छ। उनीहरूलाई धेरैवेर मोबाइल वा टिभी हेर्न दिनु हुँदैन, यसले आँखा पोल्ने, थक्ने र टाउको दुख्ने समस्या आउँछ। बच्चाहरूलाई २०-२०-२० नियम अर्थात् हरेक २० मिनेटमा २० फिट टाढाको

उपेक्षामा आँखाको हेरचाह

वस्तु २० सेकेन्ड हेर्ने बानी लगाउनुपर्छ। स्क्रिन धेरै नजिक राख्न र अँध्यारोमा मोबाइल चलाउन दिनुहुँदैन। बच्चाको आँखालाई धुलो र घामबाट बचाउन बाहिर खेल्दा टोपी वा धुप चस्मा लगाइदिने, धुलो वा धुवाँ हुने ठाउँमा लामो समय खेल्न नदिने, बच्चाहरूलाई आँखामा धुलो वा किरा आँखामा परेमा मिचन सिकाउनु हुँदैन। जथाभावी आँखा मिच्दा आँखामा सङ्क्रमण हुनसक्छ। साबुनपानीले हात धुन सिकाउने, सफा पानीले आँखा पखाल्न लगाउनुपर्छ।

साथै, अरूसँग रुमाल, टाबेल वा तर्किया साटेर प्रयोग गर्न दिनुहुँदैन। पढ्ने ठाउँमा पर्याप्त र मृदु प्रकाशको व्यवस्था मिलाउनुपर्छ। अँध्यारोमा वा सुतिरहेका अवस्थामा पढ्न दिनुहुँदैन। पढ्दा आँखाबाट करिब एक फिट टाढा किताब राख्ने बानी बसाल्नुपर्छ। बच्चाहरूलाई दैनिक केही समय खेल दिएमा यसले आँखाको दृष्टि प्राकृतिक रूपमा सुदृढ बनाउँछ। क्रिकेट, फुटबल, व्याडमिन्टनजस्ता खेलमा सुरक्षात्मक चस्मा लगाउन दिनुपर्छ। धारिलो वा सिसाजान्य खेलौना खेल्न दिनुहुन्न। बच्चाले दैनिक सात-नौ घण्टा राम्रोसँग सुत्नुपर्छ। लामोसम्म पढेपछि वा टिभी हेरेपछि आँखालाई केहीवेर आराम गर्न लगाउनुपर्छ। कुनै समस्या नदेखिए पनि हरेक एक-दुई वर्षमा बच्चाको आँखा परीक्षण गराउनुपर्छ। बच्चाले किताब वा टिभी नजिकै हेर्छ भने, बारम्बार आँखामा हात लगाउँछ वा मिच्छ भने, दृष्टि धमिलो भएको गुनासो गर्छ भने आँखाको दिशा फरक देखिन्छ भने तुरुन्त नेत्र चिकित्सक कहाँ लैजानुपर्छ।

काम गर्नेले ध्यान दिनुपर्ने कुरा

औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्ने कामदार आँखामा चोटपटक वा धुलो धुवाँबाट बढी प्रभावित हुन्छन्। काम गर्दा धुलो, धातुका टुक्रा, रासायनिक पदार्थ वा चिह्नारीले आँखामा चोट पुर्याउन सक्छ। त्यसैले उनीहरूले आँखाको हेरचाहका लागि काम गर्दा फिल्टर भएको हेल्मेट र सुरक्षा चस्मा लगाउनुपर्छ भने वेल्डिङ, ग्राइन्डिङ, काट्ने वा पेन्ट गर्ने काममा विशेष चस्मा प्रयोग गर्नुपर्छ। वेल्डिङको तेज प्रकाशले आँखामा 'वेल्डर वर्न' नामको जलन ल्याउँछ।

पेन्ट, एसिड, सोल्भेन्ट, ग्रीस, वा अन्य केमिकलहरू आँखामा परेमा तुरुन्त सफा पानीले १०-१५ मिनेटसम्म पखाल्नुका साथै तुरुन्त नेत्र चिकित्सक कहाँ तुरुन्त जानुपर्छ। सुरक्षात्मक मास्क र चस्मा लगाएर रासायनिक पदार्थ प्रयोग गरेका सम्भावित जोखिम कम हुन्छ। सामान्य हो भनेर पर्खिनु कहिल्यै हुँदैन। सानो चोटले पनि ठूलो समस्या ल्याउन सक्छ। औद्योगिक क्षेत्रमा काम गर्ने व्यक्तिले हरेक छ महिनामा एकपटक आँखाको जाँच गराउने तथा दृष्टि धमिलो, पोल्ने, रातो हुने वा पानी आउने समस्या भएमा तुरुन्त नेत्र विशेषज्ञलाई देखाउनुपर्छ।

खेलाडीले अपनाउनुपर्ने सतर्कता

खेलकूदका क्रममा प्रयोग हुने खेल सामग्री अन्य खेल उपकरणले आँखामा चोट पुर्याउन सक्छ। क्रिकेट, व्याडमिन्टन, टेबल टेनिस, बास्केटबल, फुटबल रग्बी खेलमा आँखाको सुरक्षा अनिवार्य छ। त्यसैले

ग्रा डा डिबी कार्की

खेलको प्रकारअनुसार सुरक्षात्मक चस्माको प्रयोग गर्नुपर्छ। धाममा खेल्दा सूर्यको हानिकारक किरणबाट बच्न धुप चस्मा लगाउनुपर्छ। धुलो र हावावालो ठाउँमा खेल्दा आँखा पोल्ने पानी आउने र रातो हुने समस्या हुनसक्ने भएकाले टोपी वा हेडब्यान्ड लगाउने गर्नुपर्छ। खेलाडीले आफ्नो आँखा स्वस्थ राख्न केही सावधानी अपनाउनुपर्ने हुन्छ।

जस्तै : खेलपछि हात सफा नगरी आँखामा नछुने, पसिना वा धुलो आँखामा परेमा सफा पानीले पखाल्ने, रुमाल वा टाबल अरूसँग साटेर प्रयोग नगर्ने। बल, औला वा कुनै वस्तुले आँखामा चोट लाग्दा भित्री चोट लाग्नसक्छ। तुरुन्त ठण्डा पानी वा बरफले सेक्ने र त्यसलाई बेवास्ता नगरी नेत्र चिकित्सक कहाँ जानुपर्छ।

कन्ट्याक्ट लेन्स प्रयोग गरेका खेलाडीले थप सावधानी अपनाउनुपर्ने हुनसक्छ। खेल्दा पसिना वा धुलोका कारण कन्ट्याक्ट लेन्स विग्रिन सक्छ। सम्भव भएसम्म स्पोर्ट्स गगल्स प्रयोग गर्ने र लेन्स प्रयोज गर्दा हरेकपटक सफा हातले लगाउने र निकाल्ने बानी बसाल्नुपर्छ। अँध्यारो वा अत्यधिक तेज बत्ती भएको मैदानमा खेल्दा आँखामा तनाव आउने हुँदा उचित प्रकाश भएको ठाउँमा खेल्नुपर्छ, जसबाट वस्तु स्पष्ट देखियोस्।

आँखाको शक्ति बढाउन गाजर, सागपात, आँप, सुन्तला, अण्डा, माछा, दूधजस्ता खानेकुराले भिटामिन ए, बी, सीले दृष्टि समृद्ध तुल्याउँछ। खेलपछि शरीर मात्र होइन, आँखालाई पनि विश्राम चाहिन्छ। राति सात-आठ घण्टा सुत्नुहोस ताकी आँखाले पनि पुनः शक्ति पाओस्। लामो समयको अभ्यासपछि केहीवेर आँखा बन्द गरेर विश्राम लिने गर्नुपर्छ। खेलाडीहरूले हरेक वर्षमा कम्तीमा एकपटक आँखाको परीक्षण गराउनुपर्छ। दृष्टि धमिलो भएमा, आँखा पोलेमा, पानी आउने वा दोहोरो देखिने समस्या भए तुरुन्त नेत्र चिकित्सकहाँ सम्पर्क गर्नुपर्छ।

विभिन्न रोगका विरामीले दिनुपर्ने ध्यान अधिकांश मानिस विभिन्न सनै वा नसने खालका रोगबाट पीडित हुन्छन्। त्यस्त विरामीले आफूलाई लागेको रोगको उपचारसँगै त्यसले आँखामा पार्नसक्ने जटिलता हुन नदिन विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने हुन्छ। यहाँ केही रोगका विरामीले दिनुपर्ने ध्यानका बारेमा उल्लेख गरिएको छ।

मधुमेहका विरामीले दिनुपर्ने ध्यान : लामो समय उच्च मधुमेहको समस्यामा जर्जिलदा आँखाका साना नसा विग्रन्छन्। यसलाई डाइबेटिक रेटिनोप्याथी भनिन्छ। यसले मधुमेहका विरामीको दृष्टि हराउन सक्छ। सर्वप्रथम त उनीहरूले चिनी, रक्तचाप र कोलेस्ट्रॉल नियन्त्रणमा राख्नुका साथै नियमित रूपमा औषधि र खानामा ध्यान दिनुपर्छ। दृष्टि धमिलो हुने, कालो ढावर देखिने वा उज्यालोमा समस्या देखिए तुरुन्त डाक्टरलाई देखाउनुपर्ने हुन्छ। दृष्टि ठीक भए पनि वर्षको एकपटक आँखाको जाँच गराउनु आवश्यक हुन्छ। यदि आँखामा समस्या देखिएको छ भने तीन-छ महिनामा नेत्र चिकित्सक कहाँ जानुपर्ने हुन्छ।

अनलाइन ठगी हुनबाट बचौं

- अपरिचित नम्बर वा आईडीबाट फोन वा म्यासेजमा प्रलोभन देखाएर ठगी हुन सक्छ।
- अपरिचित ब्यक्तिलाई आफ्नो ईमेल वा अन्यको पासवर्ड, बैंकको युजर जस्ता संवेदनशिल सूचना नदिऔं।
- बलियो पासवर्ड राखौं र समय समयमा परिवर्तन गरौं,
- आफ्ना सम्पूर्ण व्यक्तिगत विवरणको उचित संरक्षण गरौं,
- अनलाइन ठगी भएको वा हुन लागेको पाइएमा त्यस विरुद्ध नेपाल प्रहरी तथा साइबर ब्युरोमा उजुरी वा जानकारी गराऔं,
- अनलाइन ठगीबारे सबैलाई जागरुक गराऔं,
- अनलाइन ठगी साइबर अपराध हो, यसबाट आफू पनि जोगिऔं र अरूलाई पनि जोगाऔं।

नेपाल सरकार,

विज्ञापन बोर्ड

पर्यटकीयस्थल नगरकोटः सीमांकनको प्रक्रिया छडियो

काभ्रेपलाञ्चोक । वर्षौंदेखि दुई जिल्ला काभ्रेपलाञ्चोक र भक्तपुरको सीमास्थलमा अवस्थित पर्यटकीय क्षेत्र नगरकोटमा सीमाङ्कन समस्या समाधानार्थ प्रक्रिया थालिए पनि बीचमै छाडिएको छ ।

विसं २०८१ साउनमा दुई जिल्लाको चार नगरका जनप्रतिनिधि सम्मिलित गठित समितिले सीमास्थलको अनुगमन-निरीक्षण गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार पारे पनि प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा नल्याउँदा सीमास्थल छुट्याउने कार्य अलपत्र अवस्थामा रहेको हो ।

त्यतिबेला दुई जिल्लाका चार नगरका जनप्रतिनिधिले समितिको प्रतिवेदन बुझ्दै अनुगमन-निरीक्षणसमेत गर्नुभएको थियो । नगरकोट काभ्रेपलाञ्चोकको मण्डनदेउपुर नगरपालिका र बनेपा नपा तथा भक्तपुरको चाँगुनारायण नपा र शङ्करापुर नपाको सङ्गमस्थल पनि हो । “सबैले प्रतिवेदन अध्ययन गरेपछि पुनः छलफल गरी सीमाङ्कनका तथ्यमा गइने बताएका थिए, नेपाली सेनाको तालिमस्थल तथा केही संवेदनशील क्षेत्र देखिएपछि समिति निष्क्रियप्रायः भयो”, बनेपा नगरपालिका प्रमुख शान्तिरत्न शाक्यले भन्नुभयो । त्यतिबेला समितिले अनुगमन निरीक्षणबाट मिमाङ्कन समस्या समाधानका उपाय र विकल्पबारे प्रारम्भिक प्रतिवेदन बुझाए पनि कार्यान्वयनमा भने आनाकानी गरेपछि प्रक्रिया रोकिएको शाक्यको भनाइ छ । समितिमा तत्कालीन नापी विभागका

अन्नपूर्ण आरोहण दिवसः लमजुङको दोर्दीमा पर्वतारोहीहरू सम्मानित

लमजुङ । ७ औँ अन्नपूर्ण हिमाल आरोहण दिवसको अवसरमा लमजुङमा तीन जना पर्वतारोहीलाई सम्मान गरिएको छ । लमजुङ जिल्लाको दोर्दी गाउँपालिकामा जेठ २० र २१ गते सञ्चालन भइरहेको पर्यटन प्रवर्द्धन कार्यक्रममा गोरखाकी पर्वतारोही पूर्णिमा श्रेष्ठ, लमजुङको राइनास नगरपालिका नरेन्द्र शाही र मानराज गुरुङ सम्मानित भएको दोर्दी गाउँपालिकाका अध्यक्ष युवराज अधिकारीले जानकारी दिनुभयो ।

ट्रेकिङ एजेन्सिज एसोसिएसन अफ नेपाल (टान) गण्डकीको आयोजना तथा उद्योग तथा पर्यटन मन्त्रालय, गण्डकी प्रदेश सरकार, नेपाल पर्यटन बोर्ड, दोर्दी गाउँपालिका र अन्नपूर्ण संरक्षण आयोजना (एसीएपी) को सहकार्यमा कार्यक्रम आयोजना गरिएको टान गण्डकीका अध्यक्ष कृष्णप्रसाद आचार्यले जानकारी दिनुभयो ।

सम्मानित हुने पर्वतारोहीहरू पूर्णिमा श्रेष्ठः फोटो पत्रकारिता देखि विश्व कीर्तिमानी पर्वतारोहीसम्म पूर्णिमा श्रेष्ठ नेपालको पर्वतारोहण क्षेत्रमा छोटो समयमै असाधारण सफलता हासिल गर्ने महिला आरोहीमध्ये एक हुनुहुन्छ । गोरखाको आरुघाटमा जन्मिएकी पूर्णिमा पेसाले फोटो पत्रकार हुनुहुन्छ । सन् २०१७ मा एभरेस्ट म्याराथनको समाचार सङ्कलनका क्रममा हिमालसँग नजिकिने अवसर पाएपछि उहाँले पर्वतारोहणलाई आफ्नो जीवनको लक्ष्य बनाउनुभएको हो ।

सन् २०१८ मा पहिलोपटक सगरमाथा आरोहण गरेपछि उहाँले लगातार विश्वका अग्ला हिमालहरूमा सफलता हासिल आउनुभएको छ । उहाँले अन्नपूर्ण, धौलागिरि, मनास्लु, कञ्चनजङ्घा, मकालु, ल्होत्से र केटु लगायत आठ हजार मिटरभन्दा अग्ला आठ वटा हिमाल सफलतापूर्वक आरोहण गरिसक्नुभएको छ । सन् २०२१ मा उहाँ अन्नपूर्ण हिमाल

नापी अधिकृत डिल्लीप्रसाद दाहालको संयोजकत्वमा गठित समितिमा चारै नगरका वडाध्यक्षलगायत जनप्रतिनिधि तथा काठमाडौँ, काभ्रेपलाञ्चोक र भक्तपुर जिल्लाका नापी कार्यालय प्रमुख एवं प्रतिनिधि, सम्बन्धित स्थानीय तहका नापी शाखा प्रमुख तथा प्राविधिक हुनुहुन्थ्यो । उक्त समितिलाई व्यवस्थापनमा आवश्यक सहयोग स्थानीय नाल्दुम-नगरकोट विकास समितिलेसमेत गरेको थियो । चार नगरबीच सीमाङ्कनबारे पटकपटक बसेको बैठक तथा छलफलपछि समिति गठन गर्ने निर्णयसमेत गरेको हो ।

मण्डन देउपुर नगर प्रमुख टोकबहादुर वाइवाका अनुसार समितिको प्रतिवेदनका आधारमा थप छलफल गरी सीमाङ्कनको थप प्रक्रिया अधि बढाइने जनाइएको थियो । नगरकोटमा ‘पानी ढलो’का रूपमा काभ्रेपलाञ्चोक र भक्तपुर सीमा पर्ने मौखिकरूपमा बताइँदै आइएको थियो ।

यसैबीच नगरकोटका होटल व्यवसायीलाई काभ्रेपलाञ्चोकका सांसद वदन भण्डारीले नगरकोटका सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण गरेर बनाएको संरचना अहिलेदेखि नै भत्काउन सुझाव दिनुभएको छ । “नगरकोटमा सरकारी तथा सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमण गरेको भए आफैँ भत्काउनुहोस्, नत्र अब डोजर चल्छ”, भण्डारीले भन्नुभयो ।

भक्तपुर र काभ्रेपलाञ्चोक जिल्ला स्थित नगरकोटको पर्यटन विकासका लागि दुवै जिल्लाका सिमाना जोडिएका नगरले

संयुक्त बजेट लगानी गर्ने प्रतिवद्धतासमेत जनाइएको थियो । लामो समयदेखि सिमानामा रहेको सार्वजनिक जग्गा दुरुपयोग हुनाका साथै पर्यटन शुल्कमासमेत भक्तपुरको चाँगुनारायण नगर र काभ्रेपलाञ्चोकको मण्डनदेउपुर नगरबीचको विवाद दीर्घकालीन रूपमा समाधान गरिएको थियो । उपत्यकाकै प्रमुख पर्यटकीय गन्तव्य नगरकोटको सीमाङ्कन एवं यस क्षेत्रको पर्यटन विकासका लागि दुवै नगर संयुक्त भएर कार्य गर्ने सहमतिसमेत भएको थियो ।

यस्तै नगरकोटका ठूला होटलले नै सार्वजनिक जग्गा हड्पी भवन नै बनाएर होटल सञ्चालन गरेको विषयमा समेत विवाद हुँदै आएको विद्यमान सबै समस्या समाधान गर्ने र त्यस स्थललाई उत्कृष्ट पर्यटकीय गन्तव्य बनाउने उद्देश्यले चाँगुनारायणका नगर प्रमुख जीवन खत्री र मण्डनदेउपुरका नगर प्रमुख वाइवासहितको टोलीबीच सहमति गरिएको थियो ।

विसं २०७९ पुसमा भएको सहमतिमा नगरकोटको सीमाङ्कन गर्ने, सार्वजनिक जग्गा पहिचान गर्दै संरक्षण गर्ने र यस स्थललाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा विकास गर्ने निर्णय गर्दै यसका लागि आगामी गुरुयोजना निर्माण गर्न त्यो आर्थिक वर्षमा दुवै नगरले रु १०-१० लाख बजेटसमेत विनियोजन गरेका थिए ।

गर्नुभएका शाहीले सन् २०१७ देखि २०२४ सम्मको छोटो अवधिमा विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको पाँच पटक सफल आरोहण गर्नुभएको छ । उहाँको नाममा सन् २०१७ मा टोबसार पिक (६,१०० मि)को पहिलो आरोहण गर्ने कीर्तिमान समेत रहेको छ । नरेन्द्र शाहीको अनुभव नेपालका हिमालहरूमा मात्र सीमित छैन । उहाँले युरोपका आइसल्याण्ड, फ्रान्स, स्विजरल्याण्ड, इटाली र रुसका चुनौतीपूर्ण चुचुराहरूमा समेत सफल आरोहण गरिसक्नुभएको छ । सन् २०२४ मा मात्रै उहाँले सगरमाथा, आइसल्याण्डको हभन्ना-डाल्सन्जुकर र लाबुचे पिकजस्ता शिखरहरूको सफल आरोहण गर्नुभएको छ । उहाँको यो निरन्तरको सक्रियताले नेपाली पर्वतारोहीहरूको व्यावसायिकता लाई विश्व बजारमा थप उचाइमा पुर्‍याएको छ ।

आरोहणका साथै उहाँले चीन र नेपालमा विभिन्न माउन्टेन गाइड कोर्सहरूमा ‘एजुकेसन चिफ’ र ‘अब्जर्भर’ को रूपमा रहेर नयाँ पर्वतारोहीहरूलाई समेत प्रशिक्षण दिँदै आउनुभएको छ । नेपाल राष्ट्रिय माउन्टेन गाइड एसोसिएसनको पूर्वप्राविधिक निर्देशक र गण्डकी अल्पाइन क्लबका संस्थापक अध्यक्षसमेत रहेका शाही हिमालयन उद्धार सङ्घको उद्धार समितिमा रहेर काम गरिसक्नुभएको छ । गुरुङ, प्रज्ञा र परोपकारको सङ्गम नेपाली पर्वतारोहण र साहसिक पर्यटनको क्षेत्रमा ‘बौद्धिक आरोही’को पहिचान बनाउनुभएका मन राज गुरुङ पछिल्लो समय एक प्रेरणादायी नाम बनेको छ । लमजुङको राइनस नगरपालिका प्यारजुङमा जन्मनुभएका गुरुङले १५ मे २०२५ मा विश्वको सर्वोच्च शिखर सगरमाथाको सफल आरोहण गरेर आफ्नो १५ वर्ष लामो साहसिक यात्रालाई नयाँ उचाइ दिनुभएको छ ।

अखेटोपहारसहित पाँच जना पक्राउ

काठमाडौँ । अखेटोपहारसहित पाँच जना पक्राउ परेका छन् ।

केन्द्रीय प्रहरी समाचारकक्षका अनुसार मनमैजु क्षेत्रमा हात्तीको दाहा ओसारपसार, विक्री तथा सञ्चय गरेको सूचनाको आधारमा काठमाडौँ उपत्यका अपराध अनुसन्धान कार्यालयबाट खटिएको प्रहरी टोलीले उनीहरूलाई मङ्गलबार पक्राउ गरेको हो । काठमाडौँको तारकेश्वर नगरपालिका-९ मनमैजुका २५ वर्षीय राजिव महर्जन, गोरखाका २६ वर्षीय टेकप्रसाद गुरुङ र २० वर्षीय सन्तबहादुर भुजेल, काठमाडौँ महानगरपालिका-१७ बसन्तपुरका २७ वर्षीय आयुष महर्जन र टोखा नगरपालिका-२ सपनतीर्थका २४ वर्षीय पुरन बोहरालाई वन्यजन्तुको अखेटोपहारसहित पक्राउ गरिएको जनाइएको छ ।

प्रहरी टोलीले राजिवको घर नजिकैको जंगलमा गाडेर राखेको अवस्थामा दुई थान हात्तीका दाहा बरामद गरेको हो ।

सामुदायिक विद्यालयमा

काठमाडौँ । मुलुकभरका सामुदायिक विद्यालयमध्ये चार हजारभन्दा बढी विद्यार्थी हुनेमा रूपन्देहीका सबैभन्दा बढी देखिएका छन् । मुलुकभरमा चार हजारभन्दा बढी नौ सामुदायिक विद्यालय रहेकामा तीन विद्यालय रूपन्देहीकै रहेका छन् । शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयका अनुसार रूपन्देहीको बुटवल उपमहानगरपालिकासित कालिका मानवज्ञान माविमा देशभरिभै सबैभन्दा बढी आठ हजार दुई सय ३९ विद्यार्थी छन् ।

रूपन्देहीकै तिलोत्तमा नगर पालिकाको शान्ति नमूना माविमा सात हजार एक सय २०, बुटवल उपमहानगरपालिकाकै कान्ति माविमा छ हजार ३४ र नवीन औद्योगिक कदरबहादुर रीता माविमा पाँच हजार तीन सय ४० विद्यार्थी रहेका छन् । रूपन्देहीपछि काठमाडौँमा बढी विद्यार्थी भएका सामुदायिक विद्यालय रहेका छन् । काठमाडौँ महानगरपालिकाको ज्ञानोदय माविमा चार

हलेसी तुवाचुङमा एक घर, एक धारा कार्यक्रम :

सल्लेका ३१ घर मगर परिवार लाभान्वित

खोटाङ । हलेसी तुवाचुङ नगरपालिका-९ सल्लेमा ‘एक घर, एक धारा’ कार्यक्रम सञ्चालनमा आएपछि स्थानीय उपभोक्ता लाभान्वित भएका छन् । गोर्खा वेलफेयर ट्रस्टको आर्थिक तथा प्राविधिक सहयोगमा निर्माण गरिएको खानेपानी आयोजना सञ्चालनमा आएपछि सल्लेका ३१ घर मगर परिवार लाभान्वित भएका हुन् ।

सुक्खाग्रस्त क्षेत्रमा पर्ने सल्लेमा सञ्चालित लिफ्टिङ प्रविधिको खानेपानी आयोजनाको कुल लागत रु ५३ लाख रहेको जनाइएको छ । जसमध्ये गोर्खा वेलफेयर ट्रस्टले रु ४६ लाख तथा स्थानीय उपभोक्ताले रु सात लाख बराबरको श्रमदान तथा नगद सहभागिता जनाएको वडाध्यक्ष काशीराज राईले जानकारी दिनुभयो ।

स्थानीय ठूलो पैंथेरो मुहानबाट लिफ्टिङ प्रविधिमाफत तानेर निकालिएको पानी वस्तीमा वितरण गरिएको निर्माण उपभोक्ता समितिले जनाएको छ । वर्षौंदेखि खानेपानीको समस्या भैँदै आएका सल्लेका ३१ घर स्थानीय मगर परिवारले अब आफ्नै घरआँगनमा स्वच्छ खानेपानी पाउन थालेका छन् ।

लिफ्टिङ प्रविधिको खानेपानी योजना निर्माण सुरु गरेको ७२ दिनभित्र सम्पन्न गरेर नगरपालिकालाई हस्तान्तरण गरिएको गोर्खा वेलफेयर सोसाइटी धरानका सिनियर अफिसर केदार राईले जानकारी दिनुभयो । खानेपानी आयोजनाअन्तर्गत २६ घरमा निजी र दुईवटा सार्वजनिक धाराहरू जडान गरिएका छन् । लिफ्टिङ प्रविधिको खानेपानी योजना सञ्चालनमा आएपछि दैनिक उपभोगका

पाँच जना पक्राउ

निजको घरबाट नियन्त्रित लागूऔषध ट्रामाडोलसहित राजिव, आयुष र टेकप्रसाद पक्राउ परेका ले बुधबार जनाएको छ ।

अनुसन्धानका क्रममा हात्तीको दाहाका दुई वटा टुक्राहरू पुरनसँग रहेको खुलेको थियो । निजले आफूसँग भएको उक्त हात्तीको दाहाका टुक्रा मनमैजु बस्ने सन्तबहादुरलाई दिएको बताएपछि मनमैजुस्थित सन्तबहादुरको कोठाबाट दुई थान हात्तीका दाहाका टुक्रा फेला परेको प्रहरीले जनाएको छ ।

पक्राउ परेकामध्ये राजिव, आयुष र टेकप्रसादलाई लागूऔषध नियन्त्रण ऐन, २०३३ र राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन, २०२९ तथा पुरन र सन्तबहादुरलाई राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐनबमोजिम थप अनुसन्धान तथा कारवाहीका लागि जिल्ला प्रहरी परिसर काठमाडौँ र काठमाडौँ डिभिजन वन कार्यालय पठाइएको छ ।

चार हजारबढी विद्यार्थी

हजार सात सय ४६ र विश्वनिकेतन माविमा चार हजार तीन सय एक विद्यार्थी रहेको छन् । धनुषाको विवेक नगरपालिकाको जनता नमूना माविमा छ हजार दुई सय ६६, मोरङको सुन्दरहरैचा नगरपालिकाको सुकुना माविमा चार हजार छ सय ४२, भक्तपुरको भक्तपुर नगरपालिकाको वागीश्वरी माविमा चार हजार एक सय ८५ र कपिलवस्तुको शिवराज नगर पालिकाको नेपाल आदर्श माविमा चार हजार एक सय १४ विद्यार्थी रहेका छन् ।

अर्थ मन्त्रालयद्वारा प्रकाशित आर्थिक सर्वेक्षण, २०८२/८३ का अनुसार पछिल्लो समयमा विद्यालय व्यवस्थापन, नेतृत्व, लगानी र गुणस्तर वृद्धिका लागि भएका विभिन्न प्रयासका कारण सामुदायिक विद्यालयमा विद्यार्थीको आकर्षण बढ्दै गएको छ । हाल देशभरका परम्परागतसहित २७ हजार १० सरकारी विद्यालय छन् ।

लागि टाढा-टाढाबाट पानी बोकेर ल्याउनुपर्ने बाध्यता अन्त्य भएको स्थानीयवासीले बताएका छन् । गोर्खा वेलफेयर ट्रस्टले सोही गाउँका सामुदायिक विद्यालय र मगर समुदायका लागि सामुदायिक भवनसमेत निर्माण भएको छ । नगरवासीलाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउन नगरपालिकाले सुरु गरेको ‘एक घर, एक धारा’ कार्यक्रममा स्थानीय सरकार र विकास साभेदार संस्थाहरूबीचको सहकार्यले थप टेवा पुगेको नगरप्रमुख विमला राईले बताउनुभयो । “सल्लेका नागरिकका लागि खानेपानी ठूलो समस्या थियो । गोर्खा वेलफेयर ट्रस्टले स्थानीय सरकारसँग सहकार्य ३१ घर स्थानीयको घरघरमा स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराएको छ”, उहाँले भन्नुभयो, “नागरिकको जीवनस्तर सुधार गर्ने महत्त्वपूर्ण सामाजिक योगदानका रूपमा लिएका छौं ।” नगरपालिकाको चौतर्फी विकासका लागि आगामी दिनमा पनि पूर्वाधार विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी तथा सामुदायिक विकासका क्षेत्रमा साभेदार संस्थाहरूसँग निरन्तर सहकार्य गरिने नगरप्रमुख राईले जानकारी दिनुभयो ।

खानेपानी योजना सञ्चालनकै लागि यो आर्थिक वर्ष वडा नं २ डिकुवास्थित दाम्स्लीमा रु छ करोड १५ लाख बराबरको स्रोत सुनिश्चित भएको जनाइएको छ । दाम्स्लीका २०० घरधुरी स्थानीय उपभोक्ता लाई स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउने उद्देश्यले कादुरीसँगको सहकार्यमा योजना सञ्चालन गर्ने तयारी गरिएको नगर-पालिकाले जनाएको छ ।

खेलकुदका माध्यमबाट अन्तरराष्ट्रिय सम्बन्ध विस्तारमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्छ : राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेल

प्रत्युष समाचारदाता

काठमाडौं । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले खेलकुदका माध्यमबाट आपसी मित्रता, भाइचारा र सम्बन्ध सुदृढ गर्दै राष्ट्रिय एकताको भावना तथा अन्तरराष्ट्रिय सम्बन्ध विस्तारमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने बताउनुभएको छ ।

राष्ट्रिय खेलकुद परिषदद्वारा बुधवार आयोजित १६औँ राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिताको उद्घाटन समारोहलाई सम्बोधन गर्दै राष्ट्रपति पौडेलले वर्तमान युगमा खेलकुद केवल प्रतिस्पर्धा, पेसा, ख्याति र पहिचानका लागि मात्र सीमित नभएको स्पष्ट पार्नुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “यो व्यक्तिको सर्वाङ्गिक विकासको सशक्त माध्यम हो । अनि अनुशासन, सहकार्य नेतृत्व, आत्मविश्वास र राष्ट्रिय एकताको जग र आधार पनि हो ।” खेलकुद परम्परागत

मनोरञ्जनको दायराबाट माथि उठेर आज यो आकर्षक पेसा र राष्ट्रको गौरव, प्रतिष्ठा र शान बढाउने माध्यम पनि बनेको राष्ट्रपति पौडेलको भनाइ थियो ।

उहाँले भन्नुभयो, “खेलकुदको यो विशिष्ट महत्त्व र विशेषतालाई मध्यनजर गरेर गुणस्तरीय शिक्षाका साथसाथै विद्यालयतहदेखि नै खेल प्रतिस्पर्धा, कार्यक्रम र गतिविधि बढाएर खेलप्रति आकर्षित र प्रोत्साहन गर्न सरकारले विशेष नीति र कार्यक्रम बनाउनुपर्दछ । खेल क्षेत्रसँग सम्बन्धित व्यक्ति, निकाय र सरोकारवालाको पनि यसतर्फ विशेष ध्यान दिन आवश्यक छ ।”

राष्ट्रपति पौडेलले आज नेपालमा खेलप्रतिको क्रेज बढ्दै गएको उल्लेख गर्दै खेलसँगै खेल प्रतियोगितामा मेरो भविष्य सुरक्षित छ भन्ने भावना जागृत गर्न राज्यले पनि यसलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने

बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, “विद्यालय तहदेखि नै खेल र शिक्षासँगको अन्तरसम्बन्ध र महत्त्वलाई एकसाथ अधि बढाउँदै खेल संस्कृतिको विकास र विस्तारका लागि यस्ता प्रतियोगितालाई सङ्घ, प्रदेश र स्थानीयस्तरमा सञ्चालन गर्न कञ्जुस्याईं गर्न हुँदैन ।” उहाँले जित र हार खेलको स्वभाविक पक्ष भए पनि खेलकुदका प्रतियोगितामा सहभागिता, निरन्तर अभ्यास एवं प्रयास, सिकाइ र अनुभव नै महत्वपूर्ण उपलब्धि भएको बताउनुभयो ।

महिना बन्द

करिव १५० बढी पर्यटक मुस्ताङ आउने गरेका छन् ।

समिट एयरलाइन्स जोमसोमका स्टेशन इञ्चार्ज सुमन थकालीले समिट एयरले जुन २ देखि उडान बन्द गरेको जानकारी दिनुभयो । बन्द गरिएको उडान अगस्ट १५ देखि सञ्चालनमा ल्याउने योजना रहेको स्टेशन इञ्चार्ज थकालीले उल्लेख गर्नुभयो । यसैगरी तारा एयरलाइन्सले पनि मे २२ देखि बन्द गरेको पोखरा-जोमसोम हवाई सेवा सेप्टेम्बरदेखि सञ्चालनमा आउने जोमसोमस्थित स्टेशन इञ्चार्ज सुजन लालचनले जानकारी दिनुभयो । पर्यटक अफसिजन र मनसुन सुरु भएकाले हवाई सेवा बन्द गर्नुपरेको उहाँको भनाइ छ । यसअघि पोखरा-जोमसोम हवाई उडान सेवाअन्तर्गत तारा एयरलाइन्सले डिसेम्बर चारदेखि मार्च एकसम्म र समिट एयरलाइन्सले डिसेम्बर एकदेखि फेब्रुअरी एकसम्म नियमित हवाई सेवा बन्द गरेका थिए ।

पुनर्योग गर्न निवेदन

योग्यता क्रम प्रकाशन हुनेछ । सोही योग्यता क्रमका आधारमा पहिलो चरणको मनोनयन हुनेछ ।

उहाँ भन्नुहुन्छ, “हामी पुनर्योगको प्रक्रियामा छौं । विगत वर्षहरूमा पुनर्योगमा त्रुटि देखिएको अनुभव छैन । ओएमआर सिटको कम्प्युटर प्रणालीबाट परीक्षण हुने भएकाले गलत नतिजा आउने सम्भावना न्यून रहन्छ ।” कामपाले लिएको यस वर्षको छात्रवृत्ति छनोट परीक्षाबाट १४ हजार ५७ जना विद्यार्थी उत्तीर्ण भएको कामपाले भनाइ छ ।

सोसाइटी फर कन्जर्भेसन बायोलोजीको अन्तरराष्ट्रिय सम्मेलन

काठमाडौं । ‘सोसाइटी फर कन्जर्भेसन बायोलोजी’ (एससिवी)को एसिया क्षेत्रीय शाखाद्वारा आयोजना गरिएको छैटौँ संरक्षण बुधवारदेखि यहाँ सुरु भएको छ । तीन दिनसम्म सञ्चालन हुने यस सम्मेलनले ज्ञान आदानप्रदान र साझेदारी निर्माणको अवसर प्रदान गर्ने आयोजकको भनाइ छ । सन् २००५ मा पहिलोपटक संरक्षण एसिया कांग्रेस काठमाडौँमा भएको थियो ।

सम्मेलनको उद्घाटन सत्रमा अन्तरराष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण सङ्घको स्पिसिज सर्भाइभल कमिसनका अध्यक्ष विवेक मेनन, नेपालका लागि संयुक्त अधिराज्य (बेलायत) का राजदूत रोब फेन, संरक्षण जीवविज्ञान समाज एसिया क्षेत्रका अध्यक्ष डा कोस्तुभ

चोरी भएका सवारीसाधन हस्तान्तरण

काठमाडौं । काठमाडौं उपत्यका ट्राफिक प्रहरी कार्यालयले चोरी भएका ४० वटा स्कुटर र मोटरसाइकल सम्बन्धित मालिकलाई जिम्मा लगाएको छ ।

सवारी हस्ताणतरण कार्यक्रममा वरिष्ठ प्रहरी उपरीक्षक नवराज अधिकारीले जथाभावी स्थानमा सवारी पार्किङ नगर्न, आधुनिक सुरक्षा प्रणाली अपनाउन तथा ‘जीपीएस ट्र्याकिङ’ प्रणाली जडान गर्न सवारी धनीलाई आग्रह गर्नुभयो ।

प्रहरी उपरीक्षक नरेशराज सुवेदीले चालु आर्थिक वर्ष वैशाखसम्ममा विभिन्न

स्थानबाट हराएका तथा चोरी भएका ५९२ वटा स्कुटर र मोटरसाइकल फेला पारिएको जानकारी दिनुभयो ।

ट्राफिक प्रहरीले सवारी धनीलाई सुरक्षित पार्किङ प्रयोग गर्न, सवारीसाधनमा अतिरिक्त लक प्रयोग गर्न तथा जीपीएस जडान गरी सवारीको अवस्थाबारे नियमित निगरानी गर्न सुभाष दिएका छन् ।

कार्यक्रममा सहभागी सवारी धनीहरूले लामो समयपछि आफ्ना हराएका सवारी साधन फेला पारिएकोमा ट्राफिक प्रहरीप्रति आभार व्यक्त गरेका छन् ।

मन्त्री मेहताद्वारा स्वास्थ्य बिमाका विषयमा

अस्पतालका प्रमुखसँग छलफल

काठमाडौं । स्वास्थ्य तथा खाद्य स्वच्छता मन्त्री निशा मेहताले स्वास्थ्य बिमा देखिएका समस्या समाधान गर्नका लागि छलफल गर्नुभएको छ । मन्त्री मेहताले स्वास्थ्य बिमा बोर्ड र उपत्यकाका सरकारी अस्पतालका प्रमुखसँग बुधवार मन्त्रालयमा स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम कार्यान्वयनमा विद्यमान असहजता र सुधारका बारेमा छलफल गर्नुभएको हो ।

छलफलमा मन्त्री मेहताले स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम गरिवी जनताको स्वास्थ्यसँग जोडिएकाले सुधार गरेर प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने बताउनुभयो । उहाँले स्वास्थ्य बिमा बन्द गरिएका अस्पतालका स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न अनुरोध गर्नुभयो । “स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम जनताको कार्यक्रम हो । यसलाई अस्पतालले नियमित गर्नुपर्दछ”, उहाँले भन्नुभयो, “स्वास्थ्य बिमाको विकल्प छैन । त्यसैले बन्द गरिएका अस्पतालले चाडै स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुहोस् ।”

मन्त्री मेहताले स्वास्थ्य बिमा बोर्डले स्वास्थ्य उपचार सुविधा थैलीमा गरेको परिवर्तनका सम्बन्धमा थप छलफल गर्न मन्त्रालय तयार रहेको बताउनुभयो । केही दिन अघि मात्र बोर्डले औषधि, औषधिजन्य इबोला भाइरस रोकथाममा काठमाडौं । स्वास्थ्य तथा खाद्य स्वच्छता मन्त्रालयले इबोला भाइरसको रोकथाम र नियन्त्रणका लागि उच्च सतर्कता अपनाएको छ ।

अफ्रिकी मुलुकमा इबोला भाइरस सङ्क्रमण देखिएपछि त्यसको जोखिम नेपाल पनि हुनसक्ने भन्दै मन्त्रालयले सम्भावित जोखिम हुन नदिनका लागि उच्च सतर्कता अनपाएको मन्त्रालयका सहप्रवक्ता डा समिरकुमार अधिकारीले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार त्रिभुवन अन्तरराष्ट्रिय विमानस्थल र सीमानाकामा निगरानी तथा उच्च सतर्कता अपनाइएको बताउनुभयो ।

“अहिले जहाँ सङ्क्रमण देखिएको त्यो देशभन्दा हामी टाढा रहेका छौं । तर पनि हामी नेपालमा भाइरसको सङ्क्रमणको प्रवेश नगरोस् भनेर उच्च सतर्कता अपनाएका छौं”, उहाँले भन्नुभयो, “स्वास्थ्यकर्मी अभिमुखीकरणसहित उपचार व्यवस्थापन तथा सङ्क्रमण नियन्त्रणका

शिक्षा समितिद्वारा पाँच विषयगत उपसमिति गठन

काठमाडौं । प्रतिनिधिसभाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिले समितिका कामकारवाहीका सम्बन्धमा समन्वय एवं सहजीकरण गर्न सभापति ओजस्वी शेरचनको अध्यक्षतामा आठ सदस्यीय उपसमिति गठन गरेको छ ।

समितिको हिजो (बुधवार)को बैठकले समितिमा रहेका सबै राजनीतिक दलको प्रतिनिधित्व हुने गरी उक्त उपसमिति गठन गरेको हो ।

सामग्री, स्वास्थ्य सेवा, शल्यक्रिया तथा प्रयोगशालाको परीक्षणको सुविधा थैलीको दररेट परिमार्जन गरेको थियो ।

छलफलमा स्वास्थ्य सचिव डा विकास देवकोटाले स्वास्थ्य बिमा सहज बनाउने मन्त्रालयले नीतिगत छलफल गरिरहेको बताउनुभयो । उहाँले हालै गरिएको सुविधा थैलीको दररेटका सम्बन्धमा केकसरी अगाडि बढ्न सकिन्छ भन्ने विषयमा छलफल भइरहेको बताउनुभयो । बोर्डका कार्यकारी निर्देशक सकुन्तला प्रजापतिले स्वास्थ्य उपचारका लागि ‘सुविधा थैली’ मा कुनकुन परीक्षणको दररेट कम भएका छन् र ती दररेटका सम्बन्धमा अस्पतालसँग छलफल गरेर अगाडि बढ्न सकिने बताउनुभयो । छलफलमा अस्पताल प्रमुखहरूले हालै बोर्ड परिमार्जन गरेको सुविधा थैली परिमार्जन गर्नुपर्ने माग राख्नुभएको थियो ।

उहाँहरूले स्वास्थ्य बिमा बोर्डबाट प्राप्त हुनुपर्ने रकम लामो समयदेखि बक्यौता रहँदा सेवा सञ्चालनमै समस्या भएको बताउनुभएको थियो । छलफलमा वीर अस्पताल, पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान, त्रिवि शिक्षण अस्पताल, कान्ति अस्पताल लगायत प्रमुखहरू सहभागी हुनुहुन्थ्यो ।

मन्त्रालयको उच्च सतर्कता

उपायवारे पनि छलफल गरिएको छ ।” उहाँले इबोला सङ्क्रमण भएको ठाउँमा जान सक्ने नेपालीको व्यवस्था र मापदण्डका विषयमा समन्वय भइरहेको बताउनुभयो । विश्व स्वास्थ्य सङ्गठन (डब्ल्यूएचओ) ले अन्तरराष्ट्रिय सरोकारको जनस्वास्थ्य आपत्कालीन अवस्था घोषणा गरेको छ ।

मन्त्रालयले सङ्क्रमित व्यक्ति नेपाल भित्रिन सक्ने सम्भावित प्रवेशविन्दुमा स्वास्थ्यकर्मी परिचालन गरी शङ्कास्पद विरामीको परीक्षणसमेत गरिरहेको उहाँले बताउनुभयो । नेपालमा अहिलेसम्म इबोला भाइरसको सङ्क्रमणको पृष्टि भएको छैन । अचानक कडा ज्वरो आउने र अत्यधिक कमजोरी महसुस हुने, वान्ता हुने, पाखला लाग्ने र पेट दुख्ने, टाउको मासपेशी तथा घाँटी दुख्ने, छलामा डाबर देखिने, कलेजो तथा मिर्गौलाको कार्यमा असर पुग्ने, केही विरामीमा आन्तरिक वा बाह्य रक्तस्राव हुने गर्दछ ।

नवगठित उपसमितिलाई सदस्यहरू पुकार बम, प्रभाव ढकाल, महावीर पुन, रिङ्गला यादव, रमेशकुमार मल्ल, राधिका रम्टेल, लेखजङ्ग थापा र सीता थपलिया रहनुभएको छ ।

सम्पन्न गरिएको बैठकले समितिको कामकारवाहीलाई गतिशील बनाउने उद्देश्यले कार्यक्षेत्रभित्रको विषय अध्ययन गरी प्रतिवेदन पेस गर्न पाँच वटा विषयगत उपसमिति पनि गठन गरेको छ ।

प्रत्युष नेटवर्क प्रा.लि द्वारा प्रकाशित तथा मुद्रित

कार्यालय:नीलकण्ठ न.पा-३, सुगमटोल, धादिङबेसी, कार्यालय फोन ०१०-५२१४३०, ०१०-५१०४३०

सम्पादक : सुजन रोम्मी, Email : pratyushdainik@gmail.com